

LAURA AABEN
Heateo Sibtasutus

Kui alkohol takistab töö tegemist

Marko juhib Eesti jaemüügi ettevõtet, mis annab tööd 55 inimesele.

Suur osa töötajatest on püsinud ettevõttes selle loomisest saati, mistõttu on kollektiiv väga kokkuhoidev ning valitseb sõbralik õhkkond.

Algusaegadest saati on firmas töötanud ka Jaanus – osakonnajuhataja, keda Marko tunneb juba kooliajast. Jaanus on alati armastanud seltskonda ja meelelahutust ning tihti peale on just tema firmapidude hing. Nii Marko kui ka teised kolleegid teavad, et lisaks seltskonnale armastab Jaanus ka viinavõtmist – sõbralik kollektiiv võtab iseenesest mõistetavana, et reede on Jaanuse „pohmellipäev” ning sekretär teab, esmaspäeva hommikul ei tee miski muu osakonnajuhataja tuju paremaks kui üks külm klaas peaparendust teda tööle jõudes laual ootamas.

Viimase poole aasta jooksul on aga Marko märganud, et aina enam eelistab Jaanus tööd teha kodus, võtta palgata puhkusepäevi ning kipub viimasel minutil edasi lükkama ärikohtumisi. Põhjusena toob ta välja oma abieluprobleemid ning sellest tulenevad unehäired ja stressi.

On teisipäeva hommik ja Jaanus saabub ärikohtumisele räsitud ja „lõhnavana”. Nii Marko kui ka äripartneritele ei jää märkamatuks tema „pehme keel”. Vaatamata Jaanuse koosolekuruumist väljasaatmisele ja Marko pingutustele jätta firmast usaldusväärne mulje, jääb äritehing sõlmimata. Marko kutsub Jaanuse tõsiselt vestlusele – selline olukord ei tohi enam korduda. Jaanus van-

nub käsi südamel, et hoiab oma eraelu tööst eemal ja võtab end käsile. Nädalakese tundub, et asjad on paranenud, kuid siis hakkavad taas korduma „pohmellivines” tööpäevad, mis nüüd tõmbavad ka juba teiste kolleegide murelikku tähelepanu. Jaanus on tubli spetsialist ja hea osakonnajuhataja, kes tunneb firmat läbi ja lõhki. Tema vallandamine oleks firmale suur kaotus. Marko küsib kolleegidelt nõu – mida teha?

Sõltlane töökollektiivis

Statistika järgi peaksid sarnased olukorrad olema tuttavad paljudele tööandjatele – pohmellivines töötajaid on meie kollektiivides olnud läbi aegade, nii liinitöölise kui juhtivtöötajate seas. Pole ka ime, sest Eestis esineb enam kui igal kümnel täiskasvanul alkoholi kuritarvitamist. Seega Marko 55-liikmelises kollektiivis võib alkoholiprobleemi esineda rohkem kui viiel töötajal. Ja kui neil mitte, siis suure tõenäosusega nende lähedastel.

Vaadates ringi oma töökollektiivis saame hinnata, milline on minu ja mu kolleegide hoiak alkoholi suhtes. Kas pohmellivines töö tegemine ja sellega teiste ees lõõpimine on aktsepteeritud käitumine? Kas kujutame ette firmapidu või suvepäevi ilma alkoholita?

On keeruline hinnata, millist mõju avaldasid Jaanuse alkoholiprobleemi kujunemisele asjaolud, et sekretär igal esmaspäeval tema lauale pead parandava õlleklaasi aetas või töökaaslaste ja Marko aktsepteeriv suhtumine Jaanuse „pohmellireedesse”. Teame vaid seda, et alkoholismi kujunemisel mängivad rolli nii pärilikud tegurid kui sotsiaalsed faktorid – alkoholi tarvitavad sõbrad, ühiskondlik heakskiit alkoholi tarvitamiseks või keerulised probleemid isiklikus elus võivad olla hoopis olulisemad kui pärilikkus.

Pole kindlat reeglit, mis ütleks kui tihti ja kui palju peab jooma, et olla alkoholik. Küll aga viitavad probleemidele alkoholiga järgmised ilmingud:

- hommikune pits, et rahustada närve või võidelda pohmelusega;
- sageli esinevad pikad, mõnest päevast kuni kuuajased joomaperioodid;
- üksinda joomine;
- joomine kurbuse või viha leevendamiseks;
- probleemid töö, halvenenud suhted lähedastega;
- enam ei toituta korralikult ega hoolitseta oma välimuse eest;
- juuakse sageli mälukaotuseni.

Kerkib küsimus – kas meil on kollektiivis kedagi, kelle juures olen neid ilminguid märganud? Või hoopis iseenda juures?

Kriitiline küsimus – kas ja kuidas aidata?

Kindlasti tasub välja selgitada probleemi tõsidus ning inimesega vestelda. Võib selguda, et üks tõsine jutuajamine on just see, mis aitab alkoholi liigtarvitajal mõista oma probleemi tõsidust ning motiveerib käitumist muutma. Võib aga juhtuda, et tegu on töötajaga, kellel on välja kujunenud sõltuvus. Sellisel juhul karmidest sõnadest enamasti ei piisa, kuna reeglina pole inimene siis enam võimeline oma käitumist tahtejõuga kontrollima – välja on kujunenud krooniline ja eluaegne haigus, mille kontrollimiseks vajab inimene professionaalset ravi. Küll aga ei ole olukord lootusetu – kui töötaja tunnistab oma probleemi ja suudab tõestada, et ta on reaalselt valmis selle lahendamisele pühendumise ning pöörduma mõne raviasutuse poole, saab tööandja olla talle toeks ning võimaldada vajalikud puhke- või haiguspäevad. Küll aga jääb tööandja otsustada, mil moel saab töötaja end oma usaldusväärse taastada. Ei tasu unustada, et vahest on meil kõigil vaja vaid ühte lisavõimalust, mis meid taas püsti aitab ja kohutavast allakäigutrepist päästab.

Marko võtab ühendust Jaanuse abikaasa Anneliga, et tuua selgust olukorda. Anneli kinnitab Jaanuse

tõsisid alkoholiprobleeme, millest tuleneb ka nende abielukriis. Kolmekesi istutakse laua taha ja esitatakse Jaanusele ultimaatum – ta peab tegema läbi põhjaliku raviprogrammi ja liituma AA-koosolekutega või vastasel juhul kaotab oma naise ja töökoha. Mõtlemis-aega ja „aga“-sid nad Jaanusele ei anna – ta peab otsustama kohe. Jaanus on segaduses, tunneb end solvatuna ja ägestub, kuid Anneli ja Marko ei anna järele – nad mõtlevad seda tõsiselt. Jaanus murdub ja tunnustab, et ta ei suuda enam oma alkoholitarbimist kontrollida ning võib-olla tõesti on aeg midagi ette võtta. Marko võimaldab Jaanusel võtta kolm kuud haiguslehte.

Seni on Jaanusel läinud hästi – ta tegi läbi raviprogrammi, käib igal nädalal AA-koosolekutel ning on viimased kuus kuud olnud alkoholita. Tasapisi naaseb ta tööle ja taastab oma kolleegide, äripartnerite ning perekonna usaldust. **T**

Raviprogramm sõltlastele

Alates 2010. aastast on Avatud Eesti Fondi ja Heateo Sihtasutuse toel avatud uus alkoholi- ja narkosõltuvuse rehabilitatsioonikeskus RE-HAB COMMUNITY, mis pakub Baltikumis unikaalset 42-päevast kinnist rehabilitatsiooniprogrammi. Hetkel pakutakse teenust vene keeles ja alates sügisest ka eesti keeles. Keskus mahutab korraga 12 inimest. Tagatud on privaatsus.

Kontakt: 5622 6634 (Ülle)

Lisainfo alkoholismi teemal:
www.alkoinfo.ee

Advokaadibürood panid seljad kokku piraatluse ja võltskaupade vastases võitluses

CAPIPEU eesmärk on pakkuda intellektuaalomandi õiguste valdajatele liikmesriigi advokaadibüroo abiga teavet avastatud illegaalsetest kaupadest, nende transporditeekonnast ning anda ühtsete tegutsemis- põhimõtete ja fikseeritud hindadega õigusabi õigusi rikkuvate toodete leviku võimalikult kiireks ja efektiivseks peatamiseks.

Rohkem lisateavet CAPIPEU olemuse ja toimimispõhimõtete kohta leiab veebi- aadressilt www.capip.eu.

Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius teatab, et on üks intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade ja piraatluse vastaseks võitlemiseks äsjaloodud organisatsiooni CAPIPEU asutajatest ning ühenduse Eesti esindaja.

CAPIPEU (*Coalition Against Piracy*) geograafiline tegutsemisala katab lisaks Euroopa Liidu riikidele ka Norrat ja Šveitsi ning koondab endasse 23 advokaadibürood. Organisatsiooni eesmärk on pakkuda intellektuaalomandi õiguste valdajatele liikmesriigi advokaadibüroo abiga teavet avastatud illegaalsetest kaupadest, nende transporditeekonnast ning anda ühtsete tegutsemis- põhimõtete ja fikseeritud hindadega õigusabi õigusi rikkuvate toodete leviku võimalikult kiireks ja efektiivseks peatamiseks. Organisatsiooni kuuluvate advokaadibüroode ja tolliametite koostöö tulemusena valmib andmebaas, kus õiguste valdajad saavad jooksvalt infot neid puudutavate õigusrikkumiste ja rakedatavate meetmete ning iga juhtumi hetkeseisu kohta.

CAPIPEU loomine on ajendatud õigustrikkuvate kaupade suurest levikust. 2008. aastal avastati Euroopa Liidu sadamates 50 000 illegaalset kaubasaadetist, mis sisaldasid umbes 180 miljonit võlt-

situd toodet koguväärtusega 15 miljardit eurot, mis on võrreldes 2007. aasta sama näitajaga peaaegu ligi 125% kõrgem. Maksu- ja Tolliamet avastas 2009. aastal 151 000 intellektuaalseid õigusi rikkuvat eset (võrdluseks 2008. a 95 000). Peamiselt olid avastatud tooted riided, jalatsid, aga ka lõhnaõlid. Vastavalt Statistikaameti andmetele registreeriti 2009. aastak Eestis kolm piraatkoopiaga kauplemise kuritegu ning kaheksa piraatkoopia valmistamisega seotud kuritegu.

Advokaadibüroo Luiga Mody Hääl Borenius vandeadvokaat Kairi Kurisoo, kes tegutseb organisatsiooni Eesti esindajana, märkis, et CAPIPEU näol on õiguste omanikele loodud ühe lokaalse kontaktisiku kaudu juurdepääs intellektuaalomandi õiguste rikkumisega seotud õigusabile 29 riigis. Lisaks võimalusele tasuta ööpäevaringselt läbi *online*-andmebaasi jälgida konkreetset ettevõtet puudutavate juhtumite, olulisemate dokumentide ja raportite kohta käivat informatsiooni, on liikmesriikide vahel välja töötatud ühised tegutsemise ja tasustamise reeglid ning teenuste fikseeritud hinnad, mis tagavad kliendile kiire teeninduse ja juriidilise toe tema õigusi rikkuvate kaupade leviku tõkestamisel. **T**